

ประกาศสถาปนาสมณศักดิ์

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี
จักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรง
พระราชดำริว่า พระสงฆ์ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่การพระศาสนา สมควร
จะได้เลื่อนอิสริยานันดรในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ บัดนี้ จวบกาลมหามงคลสมัย
เฉลิมพระชนมพรรษา ควรจะสถาปนาอิสริยยศพระสงฆ์ขึ้นไว้ เพื่อจักได้บริหาร
พระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป

จึงทรงพระราชดำริว่า พระธรรมโสภณ เป็นพระเถระผู้เจริญในสมณคุณ
มีปฏิภาณปรีชา ได้ศึกษาแตกฉานในมคธปริวรรตน์และอรรถธรรมวินัย สามารถสอบได้
ได้สำเร็จภูมิเปรียญธรรม ๔ ประโยค ได้เป็นฐานานุกรมในสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
(ญาณวรมหาเถร) ตำแหน่งพระครูปลัดสัมพิพัฒน์ศีลาจารย์ ต่อมาทรงพระกรุณา

โปรดให้เป็นพระราชาคณะที่ พระอุดมศีลคุณ แล้วโปรดให้เลื่อนเป็นชั้นราชที่ พระราชโศภน เป็นชั้นเทพที่ พระเทพเมธากร และเป็นชั้นธรรมที่ พระธรรมโสภณ โดยลำดับ ก็รับภาระพระพุทธศาสนาและสังวรรักษาสมณวัตรระเบียบปฏิบัติประเพณี ราชการได้เรียบร้อยเป็นอันดี เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่สมณศักดิ์ตลอดมา ประกอบกับมีอุตสาหะวิริยะปฏิภาณปรีชา ได้ประกอบกรณียกิจเป็นประโยชน์แก่ พระพุทธศาสนาและพระราชอาณาจักรอย่างไพศาล กล่าวคือ ด้านการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ เป็นเลขานุการมหาเถรสมาคม เลขานุการสังฆนายก รองเจ้าคณะ ภาค ๑-๒-๓ และภาค ๑๒-๑๓ (ธรรมยุต) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ พระอุปัชฌาย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ เจ้าคณะภาค ๑-๒-๓ และภาค ๑๒-๑๓ (ธรรมยุต) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๑ จนถึงปัจจุบัน ประธานกรรมการบริหารวัดเทพศิรินทราวาส กรรมการ มหามกุฏราชวิทยาลัย กรรมการเถรสมาคมธรรมยุต กรรมการคณะธรรมยุต รักษาการ แทนเจ้าคณะจังหวัดชลบุรี (ธรรมยุต) ได้อบรมส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบและยึดมั่นในพระธรรมวินัยและข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ สมควรแก่สมณสาธูป ทุกประการ มีผลให้การปกครองพระภิกษุสามเณรเป็นไปอย่างเรียบร้อย ในด้านการศึกษา เป็นเลขานุการแม่กองบาลีสนามหลวง กรรมการตรวจข้อสอบนักธรรมสนามหลวง รองแม่กองบาลีสนามหลวง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓ จนถึงปัจจุบัน เป็นกรรมการ ออกข้อสอบบาลี และเคยร่วมเดินทางไปเปิดสอบธรรมสนามหลวงที่ประเทศมาเลเซีย กับคณะแม่กองธรรมสนามหลวง ในด้านการเผยแผ่ เป็นพระธรรมกถึกเทศนาสั่งสอน ประชาชนเป็นประจำ ณ พระอุโบสถวัดเทพศิรินทราวาส เป็นกรรมการอำนวยการ งานปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๕ ธันวาคม นอกจากนั้น ได้ร่วมประชุม

นักรู้สัจกายนาพร้อมพระเถระอื่น ณ กรุงร่างกุ้ง สหภาพพม่า และได้เดินทางไปดู การพระศาสนา เจริญศาสนไมตรีในประเทศต่างๆ ในด้านสาธารณูปโภคและ สาธารณูปการในพระอาราม ได้เอาใจใส่บริหารงานการจัดหาผลประโยชน์ของวัดเทพ ศิรินทราวาสในฐานะเป็นประธานกรรมการจัดผลประโยชน์ของวัดเทพศิรินทราวาส ได้ผลดีเสมอมา ส่วนภายนอกพระอาราม พระธรรมโสภณ ได้ส่งเสริมงานทางด้าน สาธารณประโยชน์สาธารณกุศลอย่างแข็งขัน ทำให้เกิดความเจริญและเอื้ออำนวย ต่อความผาสุกสวัสดิแก่ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ยิ่งขึ้น อาทิ ได้อุทิศทรัพย์สินของ ตนเองและชักชวนบรรดาศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชนทั่วไปซึ่งศรัทธา เลื่อมใสร่วมกันบริจาคทรัพย์สิน ซึ่งได้ใช้ไปในการจัดซื้อที่ดินและสร้างอุโบสถ พระประธาน ห้องสมุด กุฏิสงฆ์ ตลอดจนสร้างกำแพงให้แก่วัดบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี รวมเป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ ๑๐ ล้านบาท นอกจากนั้นยังได้บริจาค ทรัพย์สนับสนุนกิจการด้านการสาธารณสุขและการศึกษาของชาติ อันก่อให้เกิด ประโยชน์แก่งานด้านนั้นๆ ได้เป็นอันมาก อาทิ บริจาคทรัพย์ซื้ออุปกรณ์แพทย์ ตึกสงฆ์ โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี บริจาคทรัพย์สร้างเสนาสนะให้แก่วัดต่างๆ ร่วมบริจาคทรัพย์สร้างอาคารโรงเรียน และโรงพยาบาลหลายแห่งในจังหวัดจันทบุรี และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

สรรพกรณียกิจที่ พระธรรมโสภณ ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาโดยตลอดย่อมเป็น ผลดีแก่การพระศาสนา ประเทศชาติ และประชาชน จึงนับว่า พระธรรมโสภณ เป็นผู้เจริญด้วยพรหมอายุกาล รัตตัญญูเถรกรณธรรม มั่นคงอยู่ในพรหมจรรย์ เนกขัมมปฏิปทา มีวัดจரியาน่าเลื่อมใส เป็นหลักอยู่ในคณะสงฆ์รูปหนึ่ง เป็นที่ปรากฏ แก่มวลพุทธบริษัทและทางราชการ เป็นที่เคารพสักการแห่งพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป สมควรที่จะได้ยกย่องให้ดำรงสมณฐานันดรสูงขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระธรรมโสภณ ขึ้นเป็นพระราชาคณะ
เจ้าคณะรอง มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า พระศาสนโสภณ สุวิมลญาณเวที
อรรถการีสังฆกิจจาทร กัททียคุณากรธรรมคุณ วุฒิวิบูลบริหารการโกวิทธรรมยุติกคณิสสร
บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดเทพศิรินทราวาส ราชวรวิหารพระอารามหลวง
มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดอรรถจริยานุกิจ พิพิธธรรมโกศล
วิมลสุตาคม อุดมคณานุนายก ศรีปฏิญาณวิจิตร ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครู
ธรรมธร ๑ พระครูพิศิษฐ์สรวาท พระครูคู่สวด ๑ พระครูพิเศษสรวุฒิ พระครู
คู่สวด ๑ พระครูสังฆวุฒิกโร ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

อนึ่ง ทรงพระราชดำริว่า พระธรรมมหาวิธานุวัตร เป็นพระเถระผู้เจริญ
ในสมณคุณธรรม มีปฏิภาณปรีชา ได้ศึกษาแตกฉานในมคธปริวรรตน์และ
อรรถธรรมวินัย สามารถสอบไล่ได้สำเร็จภูมิเปรียญธรรม ๖ ประโยค ทรงพระกรุณา
โปรดให้เป็นพระครูสัญญาบัตรที่ พระครูทักษิณานุกิจ แล้วโปรดให้เป็นพระราชาคณะที่
พระปัญญาวิมลมุณี เป็นชั้นราชที่ พระราชปัญญาภรณ์ เป็นชั้นเทพที่ พระเทพวรเวที
และเป็นชั้นธรรมที่ พระธรรมมหาวิธานุวัตร โดยลำดับ ได้รับภาระพระพุทธศาสนา
และสั่งวรรักษาสมณวัตรระเบียบปฏิบัติประเพณีราชการได้เรียบร้อยเป็นอย่างดี
มีอุตสาหะวิริยะในการประกอบพุทธศาสนกิจ เป็นहितานุहितประโยชน์แก่พุทธจักร
และอาณาจักรโดยอเนกประการ กล่าวคือ ในด้านการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์
ได้เป็นพระธรรมธราชังหวัดนครปฐม เป็นเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง และพระอุปัชฌาย์ ตั้งแต่
พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ และเป็นรองเจ้าคณะ
ภาค ๑๔ มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ จนถึงปัจจุบัน ได้ปกครองดูแลอบรมสั่งสอน

พระภิกษุและสามเณรในวัดและในเขตปกครองให้เข้าใจและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม และระเบียบข้อบังคับของวัดอย่างสม่ำเสมอโดยไม่มีอิทธิพลในวัด ทั้งที่มีพระภิกษุสามเณรอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นรองผู้อำนวยการจัดการประชุม พระสังฆาธิการที่จังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้อำนวยการอบรมพระอุปัชฌาย์ ภาค ๑๔ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ จนถึงปัจจุบัน ด้านการศึกษาและศึกษาสงเคราะห์ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นกรรมการตรวจประโยคนักธรรมและบาลีสนาทหลวง เป็นศึกษาจังหวัดนครปฐม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสหศึกษามหาวิทยาลัยวัดพระปฐมเจดีย์และโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัดไร่จิงสำหรับพระภิกษุสามเณร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นเจ้าสำนักเรียนโรงเรียนบาลีวัดไร่จิง เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนบาลีวัดตึกตา และโรงเรียนบาลีวัดอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม จนได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ให้วัดไร่จิงเป็นศูนย์กลางการอบรมภาษาบาลีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึงปัจจุบัน ได้จัดการประชุมพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับความรู้งานการศึกษานอกโรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้ความช่วยเหลือร่วมมือให้ยืมและจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ให้แก่โรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดนครปฐม เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์วัดไร่จิง และส่งเสริมการศึกษาโดยมอบทุนการศึกษาให้แก่ พระภิกษุ สามเณรและนักเรียน นักศึกษา ที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์ เป็นทุนอิสระทุกระดับการศึกษาโดยไม่มีข้อผูกมัด เพื่อให้ผู้รับทุนตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมปีละหลายร้อยทุน สนับสนุนการจัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษากระทรวงศึกษาธิการและอนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดเป็นที่ตั้งสถาบัน เป็นวิทยากรอบรมวิชาจริยธรรมและคุณธรรมแก่ผู้บริหารการศึกษา

ของกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประจำปีละนับพันคน จัดหลักสูตร การอบรมธรรมศึกษาให้แก่ักโทษในเรือนจำ จังหวัดนครปฐม และให้มีการสอบ ธรรมศึกษาสนามหลวงในเรือนจำนครปฐมเป็นแห่งแรกของประเทศ ต่อมาจึงขยาย ไปเรือนจำต่างๆ ทั่วประเทศ ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณผู้บำเพ็ญประโยชน์สำหรับ การศึกษาประเภทพระภิกษุ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๖ จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับ ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาครุศาสตร์ จากมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้รับปริญญาศิลปศาสตร บัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการพัฒนาชุมชน จากสภาการศึกษาแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ และได้รับโล่เกียรติยศบุคคลดีเด่นแห่งวงการศึกษานาชาติ สาขาการพัฒนาสังคม จากสมาคมศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ ด้านการเผยแผ่ เป็นพระธรรมทูต จังหวัดนครปฐม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้จัดให้มีการทำพิธีวิสาขบูชา มาฆบูชา อาสาฬหบูชา เป็นประจำทุกปี มีประชาชนมาร่วมทำบุญฟังธรรมรักษาศีล เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ได้จัดพิมพ์เผยแพร่งานนิพนธ์และจัดทำเทปสอนธรรมะ อบรมศีลธรรมและจริยธรรมจำนวนมาก ให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปที่ไม่มีเวลา ไปปฏิบัติธรรมที่วัดได้ศึกษาในยามว่าง ทำให้ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งทางราชการและเอกชนเป็นจำนวนมาก อาทิ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับเกียรติคุณบัตร และเสาเสมาธรรมจักร ในฐานะบุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประเภทส่งเสริมพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับโล่เกียรติยศแสดงว่าเป็นบุคคลดีเด่น ด้านบำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนา พัฒนาสังคมการศึกษา และวัฒนธรรมไทย ด้านสาธารณูปการ และสาธารณสงเคราะห์ ได้เอาใจใส่การบูรณะถาวรวัตถุใน

วัดไร่จิงให้เป็นระเบียบสวยงามและมีจำนวนเพียงพอต่อพุทธศาสนิกชนที่มาประกอบ
ศาสนกิจ อาทิ การบูรณะพระอุโบสถ กุฏิสงฆ์ กำแพงวัด ศาลาการเปรียญ เมรุ
ได้จัดสร้างมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปจำลอง อาคารเรียนพระปริยัติธรรม
ศาลาบำเพ็ญกุศล ฌาปนสถาน สุสาน ถังน้ำคอนกรีต กำแพงวัด ศูนย์ปฏิบัติธรรม
พิพิธภัณฑ์ของวัด ตึกอเนกประสงค์ แหล่งสงวนสัตว์น้ำ ถนนคอนกรีต รวมทั้ง
จัดซื้อที่ดินเพื่อขยายพื้นที่วัดให้สามารถดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ
เป็นจำนวนนับร้อยไร่ คิดเป็นเงินประมาณ ๕๑,๒๑๕,๘๕๐ บาท นอกจากนี้
พระธรรมมหาวิธานวัตร ยังได้ให้ความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมาก ได้ให้การ
สนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาทุกระดับ กล่าวคือ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
โดยจัดสร้างและซ่อมแซมอาคารเรียน หอประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา บ้านพักครู
โรงอาหาร โรงกรองน้ำ ห้องสุขา รั้วโรงเรียน รถแทรกเตอร์ รถขนขยะ บ่อน้ำ
บาดาล ถนนคอนกรีต รวมทั้งจัดซื้อที่ดินหลายสิบไร่ให้โรงเรียนวัดไร่จิง และ
โรงเรียนวัดไร่จิงวิทยา เพื่อขยายการศึกษาและเป็นสถานที่เล่นกีฬาของนักเรียน
คิดเป็นเงินประมาณ ๒๑,๓๘๒,๕๐๐ บาท ในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา
ได้ให้ความช่วยเหลือเจรจาขอที่ดินเป็นที่ตั้งวิทยาลัยครูนครปฐม และมอบทุนการศึกษา
ให้แก่นักศึกษาที่เรียนดีแต่ยากจนอีกนับร้อยทุน รวมทั้งได้มอบที่ดินจำนวน ๒๐ ไร่
เป็นที่ตั้งวิทยาลัยการอาชีพนครปฐม ได้จัดสร้างห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี
อำเภอสามพราน รวมมูลค่าที่ดินและอาคารเป็นเงินประมาณ ๑๐ ล้านบาท
ได้ดำเนินการบอกบุญสร้างโรงพยาบาลตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินที่วัดไร่จิง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ มีจำนวน ๕๐๐ เตียง และได้รับพระราชทานชื่อ “โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่จิง)” รวมมูลค่าที่ดินสิ่งปลูกสร้างและวัสดุอุปกรณ์ในการรักษาพยาบาลเป็นเงิน ๕๕,๗๗๘,๔๕๔ บาท ได้จัดสร้างป้อมตำรวจรักษาการณ์ จัดสร้างที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขวัดไร่จิงโดยอนุญาตให้จัดสร้างในที่ดินของวัด คิดเป็นเงินค่าก่อสร้างประมาณ ๓ ล้านบาท ทำให้ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางราชการและเอกชนเป็นจำนวนมาก

สรรพคุณที่ยกย่องที่ พระธรรมมหาวิราษุวัตร ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาโดยตลอด ปรากฏเป็นผลดีและเจริญก้าวหน้าแก่พระพุทธศาสนาและพระราชอาณาจักร จึงนับได้ว่าเป็นผู้เจริญด้วยคุณธรรมและความสามารถ ทั้งมีปรีชาฉลาดในการบริหารงานพระพุทธศาสนา สมบูรณ์ด้วยอัธยาศัยและปรหิตคุณดังกล่าว

บัดนี้ พระธรรมมหาวิราษุวัตร ก็เจริญด้วยพรรษาอายุกาล รัตต์ัญญูเถรกรรมธรรมมั่นคงในเนกขัมมปฏิบัติ เป็นอจลพรหมจรรย์าภีรัต มีจริยาวัตรเป็นที่น่าเลื่อมใส จึงสมควรจะยกย่องให้ดำรงในสมณฐานันดรที่ พระราชาคณะเจ้าคณะรองสืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระธรรมมหาวิราษุวัตร ขึ้นเป็น พระราชาคณะเจ้าคณะรอง มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ญาณวิสุทธจริยาปริณายก ศิลกศีลาทีขันธสุนทร บวรธรรมภาณี สาธุการีธรรมากร มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชาคณะเจ้าคณะรอง สถิต ณ วัดไร่จิง พระอารามหลวง จังหวัดนครปฐม มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดสุวัฒนจริยคุณ ไพบูลศาสนภารุราทร บวรสังฆานุนายก ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูพิศาลสรกิจ พระครูคู่สวด ๑ พระครูพิศิษฏ์สรการ พระครูคู่สวด ๑ พระครูสังฆบริรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ขออาราธนาพระคุณผู้ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณฐานันดรเพิ่มอิสริยยศในครั้งนี้
จงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอริกรรมและอนุเคราะห์
พระภิกษุสามเณรในคณะและในพระอาราม ตามสมควรแก่กำลังและอิสริยยศซึ่ง
พระราชทานนี้ และจงเจริญอายุ วรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติ
วิรุฬหิไพบุลย์ ในพระพุทธศาสนาเทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี